

meze takovéto obrany překročil. Ustanovením § 2 písm. g) tr. zák. poskytuje se tudíž — hledíc zároveň k písm. e) téhož § — beztrestnost pachatelů s výjimkou překročení mezí nutné obrany dle poslední věty § 2 lit. g) tr. zák., nejen pro případ, v němž podmínky spravedlivé nutné obrany tu jsou, meze její však z důvodů, naznačených v posledním odstavci uvedeného §, byly překročeny, nýbrž i tehdy, když objektivně spravedlivé nutné obrany sice nebylo, ale obviněný z přestrašení, bázně neb uleknutí předpokládal, že ony podmínky tu jsou. Tak tomu bylo dle skutkových zjištění rozsudkových a dle přesvědčení, nalézacím soudem ze skutečností těch správně čerpaného, i v tomto případě. V nepravu je též zmateční stížnost, dovozující, že obžalovaný měl a za daných okolností také mohl docela dobře seznati, že své právo, totiž bezpečnost svého života a zdraví, může si uchrániti prostředky méně ostrými a méně nebezpečnými, neboli, že nutná obrana nevyžadovala toho, aby P. bodl právě do prsou, a že tím obžalovaný překročil meze nutné obrany. Než vykročení takové jest dle poslední věty § 2 písm. g) tr. zák. nikoliv již samo o sobě, nýbrž jen tehdy trestným, když podle povahy okolností jsou tu podmínky §§ 335 aneb 431 tr. zák. jakožto jednání z nedbalosti. O ní by však jen tehdy mohla býti řeč, kdyby si byl pachatel (napadený) vědom nebezpečí, s jeho jednáním spojeného, nebo kdyby z okolností případu na jevo šlo, že pachatel (napadený) zaviněným způsobem zanedbal povinnou pozornost a uvažování, a že pro nedostatek povinné rozvahy nebezpečí, z jeho jednání plynoucího, si neuvědomil. Aby tudíž překročení mezí nutné obrany mohlo za vinu býti přičítáno, nestačí jen objektivně překročení hranic přiměřené obrany, nýbrž jest dále ještě zapotřebí, by obžalovaný v době činu jednal ve stavu normálního nazírání, tak že jemu přes poděšení, strach neb uleknutí bylo by možným bývalo, aby si uvědomil překročení nutných mezí. I když dle výše již citovaných rozsudečních zjištění jednání obžalovaného, v sebeobraně předsevzaté, objektivně převyšuje míru, nutnou k odražení útoku, P-em naň učiněného, a jest vybočením v úleku a strachu z mezí nutné obrany, vyloučil nalézací soud zjištění svými zavinění obžalovaného po stránce subjektivní. Dle těchto zjištění nejednal obžalovaný za normálního uvažování, nýbrž jednak pod tlakem tehdejších, pro lesníky a jich službu nebezpečných poměrů a činěných jim výhrůžek, jednak pod vlivem hrozivé situace, která okamžité jednání vyžadovala a ve které obžalovaný neměl vůbec kdy, způsob sebeobranu nějak uvážiti, tím méně pak nebezpečnost své obrany si uvědomiti. Když tedy nalézací soud ve shodě s danými okolnostmi zjistil, že obžalovaný, nemajíc kdy k nějaké úvaze a vedený okamžitým pudem sebezáchrany, bez rozmyslu po P-ovi bodl, by se ho jako nejbližšího protivníka zprostil, nejde tu o obžalovaným zaviněné zanedbání povinné pozornosti a náležité rozvahy a následkem toho není zde skutkové povahy přestupku § 431 tr. zák.

Čís. 1069.

Kořalka, rum a likéry, pokud nejsou přepychovými předměty, jsou předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona (zákona o podlédném vývozu).

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr. I. 910/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 15. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 písm. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), 10 § 281 tr. ř. a namítá, že kořalka, rum a likéry nenáleží mezi předměty potřeby ve smyslu § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a dovozuje, že, poněvadž z cen předmětů, stěžovatelem dle rozsudkového zjištění do ciziny dopravených, připadá na ony lihoviny celkem 1405 Kč 72 h, na tele pak pouze 304 K, by čin stěžovatelův, kdyby s hlediska, zaujatého zmateční stížností, zůstal omezen pouze na podloudnou dopravu telete, zakládal jen skutkovou podstatu přestupku § 2 a) zákona o stihání podloudného vývozu. Vycházejíc z názoru, že zákon mínil předměty potřeby jen takové věci, které jsou předměty potřeby všeobecné, jsouce určeny k tomu, by buď přímo nebo nepřímo ukájely potřeby životní, stížnost dovozuje, že lihoviny nejen předměty potřeby v tomto smyslu nejsou, nýbrž že tu jde o jedý, poškozující zdraví lidu, jichž požívání se proto ve všech státech čelí, na něž se v přemnohých státech ukládají prohibitivně daně a cla a jichž požívání je v jednotlivých státech na př. v Severní Americe dokonce přímo zakázáno. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. není opodstatněn a důsledkem toho nemůže býti opodstatněn ani důvod zmatečnosti čís. 10 téhož paragrafu. Předměty potřeby rozumějí se dle § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., ku kterému poukazuje § 1 zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Nelze proto pro pojem předmětu potřeby požadovati, by sloužil k uspokojení nezbytné neb i jen řádné životní potřeby lidské a nelze z pojmu onoho vyloučiti požívatinu, jichž lidé mohou postrádati, aniž tím vzali újmu na životě nebo na zdraví. Rozhodným jest vzhledem k účelu zákona o válečné lichvě, který zákonem o nedovoleném vývozu jest podporován ve svých cílech, čeliti všem zdražujícím rejdům, ohrožujícím stejnoměrné a co možná levné zásobování obyvatelstva, pouze, zda potřebu, k jejíž ukojení věc slouží, cítí značná část obyvatelstva a zda ji pocituje tak, že spotřebitelé jsou volni opatřovati si věc i za ceny, které nejsou odůvodněny výrobními a obchodními podmínkami přes zhoršení oněch podmínek nastavší mimořádnými poměry poválečnými. Že tomu tak je u lihových nápojů, jest na bíledni. Skutečnost, že u všech národů i u národů t. zv. primitivních objevuje se požívání lihových nápojů, dokazuje, že jejich potřeba jest zakotvena v lidské povaze. Ve válečných poměrech uchýlila se značná část obyvatelstva k požívání lihových nápojů a to rumu, kořalky a pod., obzvláště když obtížné poměry válečné a poválečné zvýšily zejména u lidí úsilovně pracujících a při tom nedostatečně živených potřebu po prostředcích síly a vytrvalost třebaš jen přechodně vzpružujících. Takových prostředků určité vrstvy obyvatelstva ani postrádati nemohou. Nezáleží na tom, že požívání lihových nápojů, zejména při nemírnosti, může přivoditi zhoubné účinky ne jenom pro jednotlivce, nýbrž i pro všeobecnost a že proto je

žádoucnou, aby vhodnými opatřeními státu a lidské společnosti požívání lihových nápojů bylo obmezeno a, možno-li úplně vymýtěno. Tuto vlastnost sdílí lihové nápoje s mnohými jinými druhy poživatin. Zákonům, jejichž účelem jest zabezpečiti nerušené zásobování spotřebitelstva předměty potřeby, počítati jest s potřebami, které obyvatelstvo skutečně pociťuje a ukojiti hledí, tedy i s potřebami, které z těch neb oněch úvah jsou státu a lidské společnosti nevítanými. Ohled tento musí potrvati po tak dlouho, pokud zákony ty jsou v platnosti, a nelze míti proto zření k tvrzení obhájcovu, že se zásobování obyvatelstva od vydání zákona o nedovoleném vývozu zlepšilo a že proto jest tento zákon co nejdříve vykládati. Nelze konečně pominouti ani okolnost, že hospodaření líhem, zejména pak rumem a výčepní kořalkou bylo státem dalekosáhle upravováno za tím účelem, aby se spotřebitelstvu dostalo zásobení zejména těmito posledními druhy lihovin v potřebném množství a za ceny přiměřené. Příslušná nařízení opírala se o zákon ze dne 24. července 1917 čís. 307 ř. zák., pokud se týče o zákon ze dne 15. dubna 1920 čís. 337 sb. z. a n., kdež byla vláda zmocněna, aby vydávala za příčinou mimořádných, válkou vyvolaných poměrů potřebná opatření v oboru hospodářském. Z toho vyplynula zejména obě dvě nařízení, upravující cenu rumu a výčepní kořalky, které přicházejí v úvalu, a to ze dne 2. března 1920 čís. 127 sb. z. a n. a ze dne 16. listopadu 1920 čís. 620 sb. z. a n. Konečně dlužno poukázati i na nařízení vlády republiky československé ze dne 7. května 1920 čís. 377 sb. z. a n. o výrobě a obchodu potravinovými náhražkami, které se opírá rovněž o zákon čís. 337/20 a v § 2 mluví jako o náhražkách potravin, též o náhražce piva (čís. 18) a o náhražce kořalek, rumu, koňaku, araku a jiných lihovin (čís. 20), z čehož rovněž vyplývá, že dlužno lihoviny pokládati ve všech druzích, jež nejsou zrovna luxusními potřebami, za předmět potřeby ve smyslu zákona o nedovoleném vývozu. Právem proto započel nalézací soud v úhrnnou hodnotu veškerých předmětů, obžalovaným vyvezených, také hodnotu jak výčepní kořalky, tak i rumu, o které tu šlo. Hodnota všech těchto předmětů i s hodnotou vyvezeného teletu převyšuje však 500 Kč, a právem proto obžalovaný byl uznán vinným přečinem nedovoleného vývozu. Odsouzení pro přestupek tohoto zákona nemůže proto přijíti vůbec v úvalu.

Čís. 1070.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pletichy podloudným obchodováním cukrovou zadinou. Pokud přichází tu v úvalu pouhý správní přestupek dle § 24 vládního nařízení ze dne 23. září 1919, čís. 519 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr. I. 1113/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha K-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. května 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne